

**Усташка зверства. Зборник докумената (1941–1942),
приредио Милан Кољанин, Архив Војводине, Издавачка
установа Епархије бачке „Беседа” [и] Архив Републике Српске,
Нови Сад 2020, 627 стр.**

У издању Архива Војводине, Издавачке установе Епархије бачке „Беседа” и Архива Републике Српске изашао је из штампе зборник докумената *Усташка зверства*. Ријеч је о одабиру докумената из заоставштине Славка Одића у Архиву Војводине, која је дефинисана као *Лични фонд Славка Одића*. Према уводу Зборника, *грађу фонда, већим делом сачињавају документа немачке провенијенције. У фонду су похрањене копије, оригинали и факсимили докумената, затим документа мемоарског карактера, фотографије, део личне кореспонденције и документације Славка Одића. У наставку текста дато је неколико биографских цртица о самом Одићу. Рођен је ратне, 1915. године у Бихаћу, а Други светски рат га је затекао као студента технике. После разбијања и окупације Југославије 1941, био је један од организатора Народноослободилачког покрета у Средњој Босни и Босанској Крајини. Славко Одић, био је политички комесар вода, секретар штаба бригаде, политички комесар батаљона, помоћник команданта места и подручја, командант подручја, помоћник шефа обавештајног центра штаба корпуса и члан Одељења за заштиту народа (ОЗНА) при Врховном штабу Народноослободилачке војске Југославије. Носилац је Партизанске споменице 1941. и резервни пуковник. У послератном периоду, Славко Одић је радио у Савезном секретаријату за унутрашње послове, односно у Управи државне безбедности, а затим у дипломатској служби као генерални конзул у Торонту и начелник у Државном секретаријату иностраних послова.*

Бавио се и публицистичким радом, тако да су из његовог пера настале књиге *Неостварени планови, Досије без имена и Десант на Дрвар*. У коауторству са Славком Комарицом је објавио дјела *Ноћ и магла: Гестапо у Југославији, Партизанска обавештајна служба (1941–1942): шта се стварно догађало, Бијеле мрље и Зашто Јасеновац није ослобођен*. Био је главни и одговорни уредник првог тома зборника *Средња Босна у НОБ: сјећања, чланци и документи*, а учествовао је и у изради другог и трећег тома истоименог зборника.

Овај зборник докумената садржи преписе односно преводе 165 докумената, а дио је обимног досијеа који је у личном фонду Славка Одића насловљен

као *Досије Заповедника полиције безбедности и Службе безбедности у Београду о усташким злочинима*. Наиме, сам Одић је овај досије насловио као *Усташка звјерства у НДХ*.

У уводу зборника стоји сљедеће: *Међу документима у зборнику, преовлађују она, немачке провенијенције, полицијске и војне. Међу њима су и документа припадника немачке националне мањине у НДХ (фолксдојчера). У досијеу су и документа хрватске (војни, органа управе, усташа), српске (четничке, Недићеве управе, припадника Љотићеве организације и добровољаца) и муслиманске провенијенције.*

У зборнику докумената могу се пронаћи подаци о прогонима и злочинима над Србима и Јеврејима, депортовањима осијечких Срба, Резолуцији босанскохерцеговачких муслимана у Сарајеву 12. октобра 1941, о прозелитизму Римокатоличке цркве, о улози главног секретара НДХ Еугена Кватерника, о комунистима, о прогону пакрачких Срба, о четничком нападу на Корај, о односима са Недићевом Србијом, о логорима Јасеновац, Госпић, Крушчица, Лоборград, Даница (Копривница) и Ђаково, о страдању православног свештенства, о присилном превођењу Срба у римокатоличку вјеру, о загребачком надбискупу Степинцу, о злочинима у Глини, Бихаћу, Великој Кладуши, Пећиграду, Сремској Митровици, Сарајеву, Двору на Уни, Брчком, Тузли, Топуском, Воћину, Кључу, Бањалуци (Дракулић, Мотике и Шарговац), Олову, Вргинмосту, Требињу, Приједору, Мркоњић Граду, Санском Мосту, Босанској Крупи, Костајници, Војнићу и Цетинграду, те на ријечи Дрини (април и мај 1942. године).

Зборник садржи и 61 фотографију.

ГОРАН Р. ЂУРАН
Архив Републике Српске
Бањалука